

Jubileusz Polskiego Towarzystwa Informacji Przestrzennej

50 lat przywództwa prof. Jerzego Gaździckiego

Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej (PTIP) powstało przed półwieczem pod nowoczesną wówczas nazwą Klub Użytkowników Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Geodezji (Klub ETO). Była to pierwsza tego typu organizacja w Polsce, a jej twórcą był prof. Jerzy Gaździcki.

1. Profesor Jerzy Gaździcki, Prezes Honorowy Polskiego Towarzystwa Informacji Przestrzennej, z kwiatami od nowo wybranych władz, 8 listopada 2018 roku

Marek Baranowski, Ewa Musiał

Konceptcja zorganizowania Klubu narodziła się już kilka lat wcześniej, ale ze względu na stosunkowo niewielkie rozpowszechnienie maszyn cyfrowych w naszym kraju została wtedy uznana za przedwczesną. Świat się bowiem komputeryzował, ale ówczesna Polska, niestety, oddzielona była od niego żelazną kurtyną.

Mimo wielu trudności Klub ETO rozwijał swoją działalność równolegle z dynamicznym rozwojem informatyki na świecie i w Polsce. Między innymi dlatego po około 20 latach nazwa została zmieniona na Towarzystwo Informacji Przestrzennej, a po kolejnych 5, już ze względów formalnych, uzupełniona do obowiązującej obecnie – Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej.

Twórcą koncepcji, inicjatorem powołania, przewodniczącym Klubu ETO, następnie prezesem PTIP był przez te wszystkie lata profesor Jerzy Gaździcki. Kiedy w listopadzie 2018 roku Profesor ze względu na wiek zrezygnował z kandydowania, został spontanicznie obdarzony tytułem Prezesa Honorowego (fot. 1).

Działalność Towarzystwa dotyczyła początkowo automatyzacji podstawowych obliczeń geodezyjnych i procesów pomiarowych, wyrównania sieci geodezyjnych i fotogrametrycznych oraz opracowań kartograficznych. Następnie była ukierunkowana na tworzenie narzędzi informatycznych, w tym systemów in-

formacji geograficznej i baz danych przestrzennych, a później – terytorialnych systemów informacji przestrzennej. Obecnie jest skoncentrowana na budowie infrastruktury informacyjnej wspomaganej modelowaniem geoinformacyjnym i usługami sieciowymi. Agenda badawcza i popularyzatorska PTIP zawsze odzwierciedlała te najistotniejsze wątki rozwojowe. Ponadto środowisko naukowe i szerzej – zawodowe powiązane z Towarzystwem wspierało merytorycznie działania podejmowane przez administrację publiczną w zakresie wdrażania rozwiązań geoinformacyjnych, w tym infrastruktury informacji przestrzennej (IIP).

Zdajemy sobie sprawę z tego, że pełne przedstawienie historii Towarzystwa, w tym działalności profesora Jerzego Gaździckiego, wymaga obszernej monografii i mamy nadzieję, że ona powstanie. Wiemy także, że osoby, które w różnych okresach wniosły do działalności Towarzystwa znaczący wkład, mogą się poczuć tym artykułem zawiedzione, za co z góry przepraszamy. Sądzymy jednak, że nawet ten krótki materiał może zainteresować wielu czytelników. Zapraszamy też do odwiedzenia dwóch witryn Towarzystwa (www.ptip.info i www.rg.ptip.org.pl).

• Klub Użytkowników ETO w Geodezji (1970-1990)

Klub Użytkowników Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Geodezji utworzony został w ramach Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT) jako forma działania Stowarzyszenia Geodetów

Polskich (SGP) powiązana z Polskim Komitetem Automatycznego Przetwarzania Informacji NOT (PKAPI). Zebranie organizacyjne Klubu ETO odbyło się w październiku 1970 roku we Wrocławiu, po podjętych w 1969 roku działaniach przygotowawczych. Wzięli w nim udział przedstawiciele: GUGiK, PKAPI, ZG SGP, Ministerstwa Gospodarki Komunalnej, Ministerstwa Rolnictwa, ZG Sztabu Generalnego WP, wyższych uczelni technicznych, Instytutu Geodezji i Kartografii (IGiK) oraz przedsiębiorstw geodezyjnych. Celem działania określonym w regulaminie Klubu ETO była wymiana doświadczeń, działalność szkoleniowa oraz krzewienie wiedzy i umiejętności w zakresie metod i technik informatycznych, a także integracja tworzącego się środowiska informatyków geodezyjnych. Przewodniczącym Klubu został doc. dr hab. inż. Jerzy Gaździcki, wówczas kierownik Zakładu Rachunku Wyrównawczego i Obliczeń Geodezyjnych w IGiK. Do pełnienia funkcji sekretarza były wybierane osoby z zespołu naukowego Zakładu, ogólnie znane środowisku z prowadzonych prac wdrożeniowych.

Baza materialna pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych geodezyjnych była w tamtym czasie bardzo uboga, a odczuwalne w naszym kraju embargo technologiczne nałożone przez Zachód jeszcze ten stan potęgowało. Pojawiły się więc inicjatywy konstruowania rodzimych komputerów, które mogłyby wypełnić lukę sprzętową. Już dekadę wcześniej, tj. na początku lat 60., docent Jerzy Gaździcki podjął współpracę z profesorem Antonim Kilińskim, organizatorem Zakładu Doświadczalnego

2. Uroczystość związana z uruchomieniem ośrodka ETO wyposażonego w system minikomputerowy GEO20 (OPGK Lublin, 1980 r.). Z prawej strony wiceminister i prezes GUGiK dr inż. Czesław Przewoźnik, w okularach prof. Antoni Kiliński, drugi z lewej prof. Jerzy Gaździcki; zebrani słuchają objaśnień dr. inż. Jerzego Szewczyka (zwrócony tyłem), kierownika zespołu konstruktorów ściśle współpracującego z prof. Gaździckim

Budowy Maszyn Matematycznych na Wydziale Łączności (po zmianie nazwy – Elektroniki) Politechniki Warszawskiej, owocem której były specjalizowane komputery GEO2, później GEO20. Szybko stały się one podstawą tworzenia w Polsce sieci ośrodków ETO (fot. 2) zastępujących dotychczasowe wydziały obliczeń w okręgowych i miejskich przedsiębiorstwach geodezyjno-kartograficznych (oczywiście państwowych, bo innych wtedy nie było).

Klub Użytkowników ETO w Geodezji brał czynny udział w tworzeniu tych ośrodków, inicjując między innymi narady szkoleniowe. Pierwsza z nich została zorganizowana przez ośrodek ETO w Kielcach (12-14 listopada 1971 r.), jej tematem była „Informatyka w geodezji i kartografii”, a program obejmował 13 referatów. Warto przytoczyć niektóre wnioski dotyczące dalszego rozwoju informatyki w geodezji i kartografii, jakimi

została ona podsumowana (patrz ramka). Narady Klubu ETO organizowano corocznie w różnych miejscowościach: od Kielc przez Łódź, Lublin, Kraków, Wrocław, Poznań, Rzeszów po Warszawę.

Wybrane wnioski z I Narady Klubu Użytkowników ETO w Geodezji (1971 r.)

Wnioski pod adresem Komitetu Geodezji PAN:

1. Elementy informatyki należy wprowadzić do programów nauczania na wyższych uczelniach jako oddzielny przedmiot na końcowych latach studiów (również na studiach zaocznych) bez zmniejszania godzin przeznaczonych na rachunek wyrównawczy i obliczenia geodezyjne.

2. Należy rozszerzyć programy nauczania w technikach geodezyjnych i melioracyjnych o elementy informatyki geodezyjnej.

3. Proponuje się w szerokim zakresie stosowanie ETO w nauczaniu, a zwłaszcza wykonywaniu ćwiczeń w ramach innych przedmiotów geodezyjnych.

Wnioski pod adresem GUGiK:

1. Należy wprowadzić odpowiednie zmiany do instrukcji technicznych uwzględniające stosowanie ETO w geodezji – w szczególności dotyczy to rejestracji wyników pomiarów polowych na odpowiednio przystosowanych formularzach i zaakceptowania tabulogramów wynikowych z EMC jako ostatecznych dokumentów.

2. Należy uwzględnić w katalogach norm i cen fakt stosowania ETO w pracach obliczeniowych. Między innymi postuluje się także ustawienie norm i płac, które wpłyną na polepszenie jakości prac polowych, a co za tym idzie – wpłyną na zwiększenie wydajności maszyn cyfrowych i osiągnięcie przez to korzyści techniczno-ekonomicznych.

3. W celu wykorzystania w pełni mocy produkcyjnej regionalnych geodezyjnych ośrodków obliczeniowych wydaje się niezbędnym kierowanie prac obliczeniowych do najbliższych terenowych ośrodków ETO bez względu na przynależność resortową.

3. Amerykański minikomputer Nova 840 w Geodesy Computer Centre w Bagdadzie. Pracownicy pionu naukowego CIGiK wdrażają oprogramowanie wyrównania sieci geodezyjnych w tzw. wielkim kontrakcie irackim (1976 r.). Przy komputerze dr inż. Witold Gedymin (pierwszy sekretarz Klubu ETO), dalej mgr inż. Andrzej Kopcewicz

4. Warsztaty EUROLIS, Warszawa, 1996 r. Okładka materiałów opublikowanych przez PTIP (26 referatów w 4 blokach tematycznych: *Strategies and Standards, Land Information Project, Education, Research & Development*) i udostępnionych uczestnikom warsztatów z 14 państw

Należy podkreślić rolę funkcjonujące- go w latach 1974-1988 Centrum Informa- tycznego Geodezji i Kartografii (CIGiK). Ta samodzielna jednostka badawczo-roz- wojowa powstała z inicjatywy profeso- ra Jerzego Gaździckiego m.in. w wyniku przekształcenia Zakładu Rachunku Wy- równawczego i Obliczeń Geodezyjnych IGiK. Zespół naukowy został poszerzony, a wyposażenie w zachodni sprzęt kom- puterowy (amerykański, szwajcarski) sprawiło, że oprócz dużych prac krajo- wych Centrum zajęło się eksportem. Za- łożyło i prowadziło dysponujące bliźnia- czym sprzętem Geodesy Computer Centre w Bagdadzie (fot. 3), w którym realizowa- no dwa największe eksportowe kontrakty geodezyjne: 1) tzw. wielki kontrakt iracki obejmujący założenie sieci astronomicz- no-geodezyjnej dla całego kraju łącznie

z niwelacją precyzyjną oraz opracowa- nie mapy topograficznej w skali 1:25 000 na obszarze 170 tys. km kw. (1974-1979), 2) mapę Bagdadu w skali 1:500 wraz z in- wentaryzacją urządzeń podziemnych (1981-1986) [Eksportowa działalność ge- odezyjna, 2009].

W tym czasie na sekretarza Klubu ETO wybrano mgr inż. Ewę Musiał (fot. 5), która miała już za sobą spore doświad- czenia z zakresu informatyzacji, obejmu- jące: 1) opracowanie i wdrożenie systemu aerotriangulacji stosowanego w Polsce przy produkcji mapy zasadniczej, głów- nie w skali 1:1000, 2) opracowanie sys- temu i wykonanie obliczeń aerotriangu- lacji przy produkcji mapy topograficznej w Iraku, 3) przygotowanie systemu na potrzeby mapy Bagdadu.

W połowie lat 80. szykowano nowa- torski projekt utworzenia – na bazie CIGiK oraz Wydziału Geodezji i Kartogra- fii PW – centrum uczelniano-produkcyj- nego. Niestety, projekt został przez władze zarzucony, a profesor Jerzy Gaździcki od końca 1986 roku przez blisko 15 lat prze- bywał na emigracji. Podjął pracę w Delft University of Technology w Holandii, gdzie szybko stał się autorytetem nauko- wym, a jego umiejętności organizacyjne sprawiły, że został ekspertem europejskim i światowym. Mimo to nie zerwał kontak- tów z krajem, nadal kierował tematami badawczymi i przewodniczył Klubowi ETO. Ponieważ zespół naukowy CIGiK w ciągu kilku lat się rozpadł, zapleczem naukowym profesora stał się Uniwersytet w Delft. Prowadzenie Klubu na odległość było bardzo trudne, ale możliwe dzie- ki efektywnej współpracy z sekretarzem Ewą Musiał. Ta współpraca, oczywiście już w innych warunkach, była kontynu- owana do końca 2018 roku.

Ostatnia narada Klubu Użytkowników ETO w Geodezji odbyła się w 1990 roku w Warszawie i stanowiła swojego rodza- ju podsumowanie projektu „Koncepcja

systemu informacji o terenie” prowadzo- nego przez profesora Jerzego Gaździc- kiego. Trudno przecenić dorobek tych narad, które dla licznej społeczności geoinformatyków i innych użytkowników technik komputerowych w geode- zji i kartografii były okazją do dzielenia się doświadczeniami i dokonaniem. Ich uczestnicy mogli rozszerzać swoją wie- dzę i umiejętności, a także nawiązywać kontakty i różne formy współpracy owo- cujące ważnymi dla naszego środowiska przedsięwzięciami. Znacząca liczba re- feratów kolejnych narad Klubu pocho- dziła z Centrum Informatycznego Geo- dezji i Kartografii. Niewątpliwie Klub Użytkowników ETO w Geodezji stano- wił podstawę kształtowania się i kon- solidacji środowiska geoinformatyków w Polsce. Do 1990 roku zorganizowano w sumie 19 narad, których materiały wy- dawane w formie zbroszurowanej stano- wiły źródło cennych informacji dla zain- teresowanych tą problematyką.

• PTIP w ramach SGP (1991-2002)

Postęp technologiczny i prowadzona tematyka badawcza sprawiły, że na po- czątku lat 90. XX w. zmieniono nazwę Klubu ETO na Towarzystwo Informacji Przestrzennej i od 1991 roku wszelkie działania podejmowano pod tą nazwą. W roku 1995 uległa ona pewnej modyfi- kacji poprzez dodanie członu „Polskie”. Mimo zmiany nazwy Towarzystwo w la- tach 1991-2002 działało w niezmienionej od 1970 roku formie organizacyjnej i po- sługiwało się uchwalonym wówczas re- gulaminem.

Ważną publikacją wskazującą na głów- ne pola zainteresowań Towarzystwa był artykuł profesora Jerzego Gaździckiego zamieszczony w 1991 roku na łamach „Przeglądu Geodezyjnego” [Gaździcki, 1991] zatytułowany „Problemy rozwo- ju systemów informacji przestrzennej w Polsce”. Autor naszkicował w nim kon- cepcje rozwojowe tych systemów, syste- my bazowe, warunki rozwoju oraz nie- które zagrożenia. Warto przytoczyć jeden ze zgłoszonych tam postulatów:

„3.1. Nieodzownym warunkiem roz- woju systemów informacji przestrzennej w Polsce jest utworzenie organu central- nej administracji państwowej w zakresie

5. Zwiedzanie Holandii przy okazji zajęć EUROLIS w Delft (lipiec 1992 r.). Od le- wej mgr inż. Ewa Musiał (sekretarz PTIP), mgr Ewa Konieczńska (matematyk, uczest- niczka obu staży na UT w Delft), mgr inż. Sta- nisław Zaremba (kierownik Ośrodka ETO w OPGK w Lublinie, od 1980 r. dyrektor OPGK, aktywnie działający przy utworzeniu Klubu ETO i nadal w pracach PTIP)

geodezji, kartografii i ewidencji gruntów. Organ ten, będąc odpowiedzialny za systemy bazowe, powinien mieć jednocześnie uprawnienia koordynacyjne względem systemów tematycznych”.

Przypominamy, że w tamtym czasie od 3 lat nie istniał Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Co więcej, postulat ten w istocie podnosi również konieczność koordynacji IIP, której idea dopiero na świecie kiełkowała. Trudno przecenić celność przewidywania dalszego rozwoju tej problematyki, ale należy również odnotować decydujący wpływ tego artykułu na kształtowanie zakresu działalności PTIP.

Przebywający na emigracji w Holandii profesor Jerzy Gaździcki był inicjatorem i współtwórcą programu EUROLIS (The European Co-operation Network for Education and Research in Land Information System) ukierunkowanego na szkolenia i staże w zakresie geoinformacji dla naukowców i przedstawicieli firm komercyjnych z Europy. Polskę w tym programie reprezentowało PTIP. W latach 1992-1997 odbyło się sześć około tygodniowych warsztatów w następujących miejscach: Delft (dwukrotnie), Londyn, Kos, Warszawa i Bratysława. Warsztaty EUROLIS w Warszawie zorganizowano w 1996 roku w powiązaniu z VI konferencją PTIP (fot. 4). Ponadto polscy młodzi naukowcy w drodze konkursu zostali zakwalifikowani na trzytygodniowy staż w Delft, spośród których najlepsi odbyli staż półroczny (fot. 5).

Podstawową formą działalności Polskiego Towarzystwa Informacji Przestrzennej były doroczne konferencje naukowo-techniczne, przy czym należy zauważyć korelację czasową ich rozkwitu z programem EUROLIS oraz z rozpoczynającą się w Polsce erą mikrokomputerów. To wówczas na równoległych sesjach wygłaszano 60-100 referatów (fot. 6), a na wystawach 20-30 młodych naukowców prezentowało swoje rozwiązania komputerowe. Wielu z nich do dziś zajmuje ekspozycyjne stanowiska w firmach prywatnych, na uczelniach, w rządzie i samorządzie.

Konferencje PTIP zostały potraktowane jako nowe otwarcie działalności edukacyjno-popularyzatorskiej i dlatego nadano im numerację niezależną od stosowanej w naradach Klubu ETO. Pierwsza z nich odbyła się na jesieni 1991 roku pod hasłem „Geoinformacja w Polsce”, które stało się też nazwą cyklu wszystkich następnych konferencji PTIP. W sumie do roku 2002 odbyło się 12 konferencji, wszystkie w Warszawie, najpierw w siedzibie NOT, później w kilku hotelach, dwie ostatnie w Bibliotece Narodowej (www.ptip.info/lista-konferencji). Wygłaszane referaty zo-

stały opublikowane w materiałach konferencyjnych, które były wydawane w latach 1991-1994 w formie zbroszurowanej, a już od roku 1995, staraniem Ewy Musiał, w postaci przygotowywanych do druku komputerowo książek (fot. 6).

W latach 1991-2000 problematyka konferencji koncentrowała się na metodyce tworzenia i funkcjonowania systemów GIS, zastosowaniach technologii geoinformacyjnych, a pod koniec na budowaniu regionalnych i miejskich systemów informacji przestrzennej. Od 2001 roku zaczęto wprowadzać wątki związane z infrastrukturą informacji przestrzennej. Po raz kolejny profesor Jerzy Gaździcki zarysował pośrednio zakres problematyki, jaką miało zajmować się Towarzystwo w następnych latach [Gaździcki, 1999]. We wspomnianym artykule przedstawił stan informacji przestrzennej w Polsce w kontekście postępu technologicznego i obserwowanej ewolucji strategii rozwoju. Zaprezentował w nim tzw. podejście kooperacyjne, które nosiło wszelkie znamiona infrastruktury informacji przestrzennej, a należy podkreślić, że publikacja ta ukazała się na osiem lat przed ustanowieniem dyrektywy INSPIRE.

• PTIP niezależne (2003-2018)

Powrót na stałe do Polski profesora Jerzego Gaździckiego skutkował jego nową inicjatywą. 10 czerwca 2003 roku odbyło się Zebranie Ogólne PTIP działającego w ramach SGP, którego uczestnicy zdecydowali o konieczności przekształcenia Towarzystwa w niezależne stowarzyszenie. Wpłynęły na to między innymi następujące kwestie:

- od kilku lat w pracach Towarzystwa aktywnie uczestniczyło coraz więcej osób reprezentujących różne środowiska zawodowe, które nie mogły być członkami SGP,

- wynikiem rezolucji podjętej przez Zebranie Ogólne PTIP 30 maja 2001 roku było zainicjowanie przez Głównego Geo-

Od lewej: 6. Najobszerniejsze materiały konferencyjne, dostarczone uczestnikom VIII konferencji PTIP (1998 r.). Obejmują 88 referatów w j. polskim i 6 w j. angielskim (728 s., w tym 12 wkładki barwnej). Na okładce obraz centrum Warszawy – utworzony już ponad 20 lat temu – przez firmę Geosystems Polska w wyniku cyfrowego opracowania zdjęć lotniczych 7. Okładka programu konferencji PTIP (wydawanego w formie zeszytowej od 2003 r.).

Wyciąg ze statutu PTIP

Podstawowym celem Towarzystwa jest harmonijny rozwój dziedziny informacji przestrzennej zmierzający do powszechnej dostępności oraz wszechstronnego i efektywnego użytkowania danych przestrzennych w Polsce.

Do celów szczegółowych należy konsolidacja polskiego środowiska geoinformacyjnego ponad podziałami zawodowymi, resortowymi, terytorialnymi i sektorowymi oraz reprezentowanie tego środowiska wobec władz państwowych, jednostek samorządowych i odpowiednich organizacji międzynarodowych.

Towarzystwo realizuje swoje cele przez:

- 1) popieranie rozwoju infrastruktur geoinformacyjnych;
- 2) organizowanie i koordynację współpracy zainteresowanych podmiotów;
- 3) występowanie z inicjatywami oraz wyrażanie opinii w sprawach wiążących się z celami Towarzystwa oraz stanowiących przedmiot zainteresowania jego członków;
- 4) upowszechnianie wiedzy;
- 5) współpracę z odpowiednimi merytorycznie środowiskami i organizacjami krajowymi i międzynarodowymi;
- 6) wydawanie własnych publikacji;
- 7) organizowanie konferencji, seminariów i szkoleń;
- 8) prezentowanie, we wszelkich możliwych formach, osiągnięć członków Towarzystwa.

detę Kraju działania Zespołu Infrastruktury Geoinformacyjnej, którego członkowie reprezentowali ministerstwa, urzędy centralne i inne instytucje (w sumie 13 instytucji),

- z inicjatywy przewodniczącego PTIP w maju 2003 r. zostało przygotowane, uzgodnione w ramach Zespołu Infrastruktury Geoinformacyjnej i przekazane do Komisji Europejskiej polskie społeczne stanowisko w sprawie INSPIRE (inicjatywa legislacyjna KE).

Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejono-

wego w Warszawie jako stowarzyszenie nieprowadzące działalności gospodarczej w sierpniu 2003 roku pod numerem KRS 0000170027. Statut Towarzystwa reguluje sposób jego funkcjonowania oraz cele, które przytoczono w wyciągu (patrz ramka na poprzedniej stronie). Rok później logo Towarzystwa zostało objęte przez Urząd Patentowy RP prawem ochronnym na znak towarowy o numerze R-188709, które po przedłużeniu obowiązuje do 2024 roku.

W latach 2003-2018 podstawowa działalność, z którą Towarzystwo docierało do szerokiego grona odbiorców, w tym również studentów i doktorantów, obejmowała:

- 1) organizowanie konferencji PTIP (fot. 7 i 8),
- 2) wydawanie czasopisma naukowego „Roczniki Geomatyki” (fot. 9 i 10),
- 3) prowadzenie „Internetowego Leksykonu Geomatycznego”.

W tym czasie odbyło się 16 dorocznych konferencji PTIP o numerach od XIII do XXVIII, wszystkie (poza ostatnią) w Bibliotece Narodowej w Warszawie (fot. 8). Żał było opuszczać gościnne progi BN, która w związku z reorganizacją zlikwidowała sale konferencyjne. Przez kilkanaście ostatnich lat problematyka objęta dyrektywą INSPIRE towarzyszyła wszystkim konferencjom PTIP, co było zauważalne w tytułach większości z nich. Przykładowo:

- XVII – Współpraca i koordynacja w zakresie geoinformacji dla zrównoważonego rozwoju w Polsce i Europie.
- XVIII – Tworzenie podstaw prawnych i technicznych polskiej infrastruktury informacji przestrzennej w ramach INSPIRE.
- XIX – Modernizacja polskich zasobów geoinformacyjnych w ramach INSPIRE.

•XXI – Informacja przestrzenna dla Polski i Europy (fot. 7).

•XXIII – IIP dźwignią rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

•XXVIII – Od geoinformacji do społeczeństwa geoinformacyjnego.

Konferencje PTIP stanowiły forum wymiany doświadczeń i informacji prezentowanych przez uczestników procesu projektowania i budowania krajowej infrastruktury informacji przestrzennej w Polsce i Europie. Często w konferencjach PTIP udział brali goście zagraniczni, przedstawiając swoje doświadczenia w organizowaniu i wdrażaniu IIP. Byli wśród nich m.in. koordynator wdrażania INSPIRE w Europie Alessandro Annoni z Joint Research Centre w Isprze (dwukrotnie) czy główny geodeta Niemiec prof. Dietmar Grünreich.

•**Publikacje.** Z inicjatywy profesora Jerzego Gaździckiego i Ewy Musiał w 2003 roku Towarzystwo rozpoczęło wydawanie periodyku naukowego pod tytułem polskim „Roczniki Geomatyki” i angielskim „Annals of Geomatics” (fot. 9 i 10), który między innymi zastąpił dotychczasowe materiały konferencyjne. Redaktorem naczelnym zespołu redakcyjnego został Profesor, a sekretarzem redakcji Ewa Musiał. Roczniki zostały zarejestrowane w Bibliotece Narodowej w 2003 roku w wersji papierowej (ISSN 1731-5522) i w 2015 roku w wersji elektronicznej (e-ISSN 2449-8963). W latach 2003-2018 wydano 16 tomów obejmujących 83 zeszyty, a w nich 6 monografii i blisko 900 artykułów. Odzwierciedlają one rozwój i dorobek polskiej społeczności geoinformatyków oraz autorów reprezentujących administrację publiczną i firmy komercyjne. Stanowią cenne źródło informacji dla pracowników uczelni, studentów, urzędników i specjalistów z przedsiębiorstw. W latach 2008-2014 na

stronie internetowej Towarzystwa funkcjonowało Repozytorium Geomatyki, a od 2014 r. „Roczniki Geomatyki” posiadają swoją witrynę (www.rg.ptip.org.pl), na której dostępne są wszystkie opublikowane artykuły i monografie. Przez 11 lat wydawanie „Roczników Geomatyki” było dofinansowywane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego z puli przeznaczonej na działania wspomagające naukę.

„Leksykon Geomatyczny” autorstwa profesora Jerzego Gaździckiego miał dwa wydania książkowe, pierwsze udostępnione uczestnikom konferencji PTIP i drugie, rozszerzone (oba w 2001 roku), oraz dodruk z 2002 roku (fot. 11). Stanowi on kolejny przykład popularyzowania geoinformacji w naszym kraju i porządkowania jej języka na potrzeby wszystkich zainteresowanych, w tym nauczycieli akademickich oraz młodych pokoleń geoinformatyków. Zakres tematyczny Leksykonu wynika z definicji geomatyki, obejmując w szczególności terminologię dotyczącą technologii, systemów i infrastruktury geoinformacyjnych. Olbrzymie zainteresowanie tą publikacją sprawiło, że zaraz po rejestracji Towarzystwa w połowie 2003 roku podjęte zostały prace nad założeniem strony internetowej PTIP i w pierwszej kolejności udostępnieniem „Internetowego Leksykonu Geomatycznego”. Leksykon został uruchomiony w 2004 roku i był rozszerzany i aktualizowany w latach 2005, 2008, 2010 i 2011 oraz dofinansowany z puli ministerstwa na wspomaganie nauki. Planowane są kolejne rozszerzenia i aktualizacje.

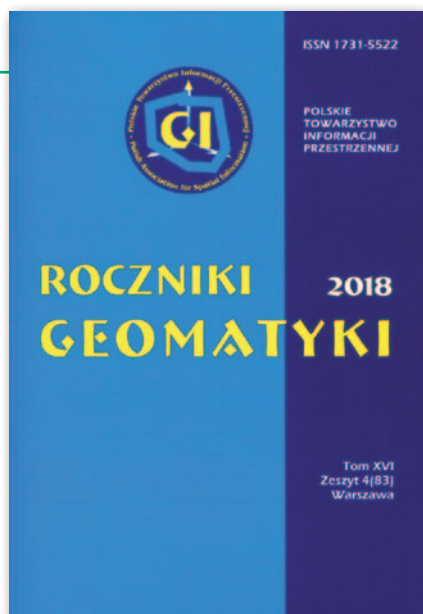
Jak widać, internet odgrywa w działalności PTIP istotną rolę. Towarzystwo ma obecnie dwie witryny:

- 1) ogólną obejmującą całokształt działalności,
- 2) specjalną czasopisma naukowego „Roczniki Geomatyki”.

Witryna ogólna (www.ptip.org.pl), funkcjonująca w latach 2004-2017 aż do poważnej awarii, prowadzona była przez Ewę Musiał, sekretarza PTIP. Kolejna (www.ptip.info) utworzona w 2018 roku przez dr. hab. Marka Baranowskiego, wieloletniego wiceprezesa PTIP, jest i będzie przez niego prowadzona, a znaczącym zadaniem stanie się rozwijanie „Internetowego Leksykonu Geomatycznego”. Witryna „Roczników Geomatyki”

8. Jedną z 11 sesji równoległych (oprócz 3 sesji plenarnych i 3 warsztatów) podczas XXV konferencji PTIP na temat zarządzania danymi przestrzennymi ukierunkowanymi na użytkownika (2015 r.). Jak widać, sesja wzbudziła duże zainteresowanie studentów i doktorantów

Od lewej: 9. Okładka kwartalnika naukowego „Roczniki Geomatyki” w języku polskim – tu ostatni numer z 2018 roku – tom XVI, zeszyt 4(83) 10. Obwoluta specjalnego zeszytu „Annals of Geomatics” wydanego w języku angielskim na międzynarodową konferencję INSPIRE, Kraków 2010 r. 11. „Leksykon Geomatyczny” autorstwa profesora Jerzego Gaździckiego (2002) wydany przez PTIP w postaci książki stanowił podstawę utworzenia w 2004 roku „Internetowego Leksykonu Geomatycznego”

(www.rg.ptip.org.pl), spełniająca kryteria publikacji czasopism naukowych w wersji elektronicznej, utworzona w 2014 roku, jest i będzie prowadzona przez Ewę Musiał, sekretarza redakcji.

•**Dyrektywa INSPIRE.** Znaczącą formą działalności Towarzystwa jako niezależnej organizacji pozarządowej był udział w opracowaniu przepisów implementacyjnych INSPIRE oraz pracach przygotowawczych do wdrażania tej infrastruktury w Polsce. PTIP zostało zarejestrowane jako Spatial Data Interest Community (SDIC), biorąc udział w opiniowaniu wszystkich opracowywanych przepisów implementacyjnych. Ponadto Towarzystwo zgłaszało swoich ekspertów, którzy zostali wybrani do zespołów redakcyjnych określonych grup tych przepisów.

W zakresie wdrażania IIP w Polsce PTIP odgrywało istotną rolę inicjującą, inspirującą oraz realizacyjną. Prezes Towarzystwa profesor Jerzy Gaździcki był pierwszym przewodniczącym Rady Infrastruktury Informacji Przestrzennej, organizującym jej prace w latach 2011-2016, a przede wszystkim inicjującym współpracę pomiędzy organami wiodącymi oraz przedstawicielami administracji samorządowej. Ponadto Profesor uczestniczył w procesach tworzenia regulacji prawnych, zwłaszcza przygotowania ustawy o *infrastrukturze informacji przestrzennej*, której pierwszy projekt został opublikowany w programie XVIII konferencji PTIP (zorganizowanej w dniach 27-29 października 2008 r.) i był na niej szeroko dyskutowany.

Towarzystwo zabierało zdecydowany głos w zakresie organizacji i funkcjonowania służby geodezyjnej i kartograficz-

nej oraz IIP. Domagało się utrzymania tematyki geodezyjnej i kartograficznej oraz IIP w ramach jednego ministerstwa, co zostało zrealizowane przez powierzenie całości tej problematyki ministrowi inwestycji i rozwoju.

• Zmiana warty

Wszystkie dokonania i osiągnięcia Polskiego Towarzystwa Informacji Przestrzennej byłyby niemożliwe bez dotychczasowego prezesa profesora Jerzego Gaździckiego. Jego olbrzymia wiedza, troska o rozwój informatyki w geodezji i kartografii w Polsce i w Europie (gdzie przez wiele lat pracował naukowo), niezwykła inicjatywność i bezprzykładne oddanie naszej dyscyplinie ukształtowały oblicze Towarzystwa, ale i geoinformacji w Polsce, zarówno w wymiarze naukowym, jak i organizacyjnym. Był on pomysłodawcą znakomitej większości inicjatyw PTIP oraz niezastąpionym partnerem dla administracji publicznej jako najwyższy i niekwestionowany autorytet w tej dziedzinie w Polsce, liczący się na arenie międzynarodowej.

Ważną postacią Towarzystwa jest mgr inż. Ewa Musiał, która jeszcze od czasów Klubu Użytkowników ETO w Geodezji pełniła przez blisko 40 lat funkcję sekretarza. Jej oddanie sprawom stowarzyszenia, zmysł organizacyjny i sumienność oraz pracowitość stanowiły trudny do przecenienia wkład w sprawne funkcjonowanie PTIP. Ewa Musiał odgrywała i odgrywa kluczową rolę, nie tylko organizując doroczne konferencje PTIP, ale również sprawnie i z poświęceniem redagując „Roczniki Geomatyki”. W Zarządzie PTIP działało również wielu polskich geoinformatyków, którzy wspomagali prezesa i panią

sekretarz w ich ofiarnej pracy na rzecz Towarzystwa.

7 listopada 2018 roku, podczas XXVIII konferencji PTIP nt. „Od geoinformacji do społeczeństwa geoinformacyjnego” [Musiał, 2018a], odbyło się w Centrum Zarządzania Innowacjami i Transferem Technologii PW Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze PTIP. Obie kluczowe dla PTIP osoby – profesor Jerzy Gaździcki i mgr inż. Ewa Musiał – zrezygnowały z kandydowania w wyborach do Zarządu, ale ich udział w działalności Towarzystwa, odpowiednio w funkcjach redaktora naczelnego i sekretarza redakcji „Roczników Geomatyki”, pozostanie nadal istotny. Stery PTIP przejął nowy zarząd w składzie: dr hab. Marek Baranowski (prezes), prof. Elżbieta Bielecka (wiceprezes), dr hab. inż. Agnieszka Zwirowicz-Rutkowska (sekretarz i skarbnik) oraz członkowie: dr inż. Kazimierz Bujakowski, dr hab. inż. Jerzy Chmiel, prof. Konrad Eckes, dr inż. Adam Iwaniak, dr hab. inż. Waldemar Izdebski, dr inż. Dariusz Korpetta, prof. Jacek Kozak, prof. Zbigniew Zwoliński [Musiał, 2018b].

Marek Baranowski, Ewa Musiał

Literatura

- Eksportowa działalność geodezyjna, 2009: „Roczniki Geomatyki”, t. 7, z. 1, PTIP;
- Gaździcki J., 1991: Problemy rozwoju systemów informacji przestrzennej w Polsce, „Przegląd Geodezyjny” 9/91;
- Gaździcki J., 1999: Informacja przestrzenna w Polsce u schyłku tysiąclecia, „Przegląd Geodezyjny” 12/99;
- Musiał E., 2018a: O społeczeństwie geoinformacyjnym na konferencji PTIP, wiadomość na Geoforum.pl z 13 listopada 2018 r.;
- Musiał E., 2018b: 50 lat przewodnictwa w PTIP prof. Jerzego Gaździckiego, GEODETA 12/2018.
- <https://www.ptip.info>
- <https://www.rg.ptip.org.pl>